

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžo/19/2015
Identifikačné číslo spisu: 2014200060
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2014200060.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci žalobkyne: Y. L., nar. XY, bytom S., zastúpenej advokátom Mgr. Gáborom Gálom, Agátová 2513/15, Galanta, proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo: UPS/US1/SSVODPPK/BEZ/ 2013/14870/Dan z 26. novembra 2013, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. novembra 2014 č.k. 14S/16/2014-82, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 20. novembra 2014, č.k. 14S/16/2014-82, p o t v r d z u j e .

Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 20. novembra 2014 rozhodnutie žalovaného z 26.11.2013 číslo: UPS/US1/SSVODPPK/BEZ/2013/14870/Dan zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. c/ a d/ O.s.p. a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Napadnutý rozhodnutím bolo zamietnuté odvolanie žalobkyne a potvrdené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda č. DS3/PPNK_ŤZP/SOC/2013/32233-003 z 02. mája 2013, ktorým žalobkyni nebol priznaný peňažný príspevok na úpravu garáže.

V odôvodnení krajský súd poukázal na povinnosť správnych orgánov vychádzať z dostatočne zisteného skutočného stavu veci. Dôvodil, že povinnosť zistiť skutočný stav síce závisí aj od rozsahu dôvodov a skutočností (vrátane návrhov na vykonanie dôkazov), ktoré v priebehu správneho konania žalobkyňa uviedla, avšak pokiaľ požaduje peňažný príspevok na úpravu garáže na automatický pohon, je povinnosťou správneho orgánu zistiť, či žalobkyňa je schopná viesť a riadiť motorové vozidlo, a to najmä vzhľadom na jej zdravotný stav, ako aj postihnutie oboch nôh. V tejto súvislosti súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Sžo/112/2010, z ktorého vyplýva, že správny orgán zabezpečuje zisťovanie skutkových okolností z úradnej povinnosti a postupuje v súlade so správnym

poriadkom, aj keď účastník je nečinný a správne orgánu nenavrhuje, alebo nepredkladá žiadne dôkazy a k veci samej sa žiadnym spôsobom nevyjadruje. Znamená to, že v danom prípade si posudkový lekár mal zabezpečiť relevantný dôkaz (lekársku správu), či žalobkyňa je samostatne schopná viesť a riadiť osobné motorové vozidlo alebo nie. Z týchto dôvodov považoval prvostupňový súd rozhodnutie žalovaného za vydané bez dostačujúceho zistenia skutkového stavu veci a zároveň za nepreskúmateľné.

Proti tomuto rozsudku sa odvolal žalovaný. Poukazujúc na posúdenie zdravotného stavu žalobkyne, pri ktorom bolo zistené, že vzhľadom na funkčné problémy dolných končatín (končatiny neovládala, trpeli jej, má problém s úchopom rúk, používala na kolenách ortézu, mala problémy s bedrovými kĺbmi, presúvala sa za pomoci bariel, neskôr na premiestnenie používala invalidný vozík), nebola schopná samostatne sa presúvať. Z uvedeného dôvodu bola uznaná podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) odkázanú na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a bol jej priznaný peňažný príspevok na zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. V priebehu celého konania žalobkyňa nikdy nespochybnila, že neovláda dolné končatiny, práve naopak niekoľkokrát zdôraznila, že sa jej zdravotný stav zhoršuje. Žalovaný na základe predložených lekárske správ a nálezov podľa § 11 ods. 3 a § 55 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. vydal dňa 23. septembra 2013 lekárske posudok, v ktorom sú uvedené jednotlivé lekárske správy a nálezy aj s popisom zdravotných problémov žalobkyne. Pretrváva u nej neschopnosť vystretia a nestabilita oboch predkolení, chôdza je zdokumentovaná za pomoci druhej osoby, má oslabené dolné končatiny. Na kratšie vzdialenosti je mobilná so štvorkolesovým chodítkom, pri chôdzi používa kolennú ortézu, stoj a chôdza je nestabilná a žalobkyňa má chronické postihnutie ťažšieho stupňa v oblasti priameho stehnového svalu. Má vodičský preukaz a podľa jej slov „skúša šoférovať“ (prejde do vedľajšej dediny), také tvrdenie je v diskrepancii so zdravotnými ťažkosťami žalobkyne, preto nie je odkázaná na úpravu garáže. Žalobkyni podľa vlastného vyjadrenia vôbec nefungujú kolená, keď ich chce zohnúť, spadne na zem, má problém so stabilitou a úchopom rúk. Vzhľadom na uvedené žalovaný má za to, že zákonným spôsobom preskúmal skutočnosť na poskytnutie peňažného príspevku na úpravu garáže, pričom na základe dôkazov dospel k záveru, že žalobkyňa nie je schopná bezpečne a riadne sama viesť motorové vozidlo. Žalovaný preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/16/2014 z 20. novembra 2014 zmenil tak, že žalobu zamietne.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyňa uviedla, že v žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu tvrdila, že by podľa svojich možností mala v úmysle prerobiť motorové vozidlo na vozidlo s ručným ovládaním. Považuje za pochybenie zo strany konajúceho orgánu, že ju o tejto možnosti neinformoval, až dodatočne sa z vlastnej iniciatívy dozvedela o takejto možnosti, ako aj o možnosti poskytnutia príspevku zo strany úradu práce na uskutočnenie takejto úpravy motorového vozidla a jeho úpravu na motorové vozidlo s ručným ovládaním. Už v roku 2011 na chôdzu používala výlučne chodítko za poskytovania pomoci druhej osoby a od roku 2012 je už odkázaná na používanie mechanického invalidného vozíka. Vážne postihnutie oboch jej dolných končatín nevyklučuje riadenie motorového vozidla na krátke vzdialenosti, a to v rámci obce, v ktorej má trvalý pobyt, prípadne do susednej obce. Žalobkyňa preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu zo dňa 20. novembra 2014 potvrdil.

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Keďže v prejednávanej veci začalo odvolacie konanie pred nadobudnutím účinnosti SSP, odvolací súd koná podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je nedôvodné a prvostupňový rozsudok

Krajského súdu v Trnave z 20. novembra 2014 č.k. 14S/16/2014-82 je potrebné potvrdiť

Podľa § 250i ods. 1 O.s.p. pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na úpravu garáže, ak sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia možno prekonať alebo zmierniť úpravou garáže (§ 14 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z.).

Podľa § 37 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže, možno poskytnúť peňažný príspevok na úpravu bytu, peňažný príspevok na úpravu rodinného domu alebo peňažný príspevok na úpravu garáže s cieľom dosiahnuť ich bezbariérovosť a zvýšiť schopnosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím premiestňovať sa, orientovať sa, dorozumieť sa alebo zabezpečiť si sebaobsluhu. Peňažný príspevok podľa prvej vety možno poskytnúť aj vtedy, ak sa odstránením bariér umožní alebo uľahčí premiestňovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Peňažný príspevok podľa prvej vety nemožno poskytnúť na odstránenie alebo prekonanie bariér, ktoré možno prekonať použitím pomôcok, ktoré možno poskytnúť alebo zapožičať na základe verejného zdravotného poistenia.

Podľa § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu je komplexný posudok.

Podľa § 53 zákona č. 447/2008 Z.z. na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní⁵⁰) s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až § 68 všeobecného predpisu o správnom konaní sa nevzťahujú na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze.

Podľa § 32 ods. 1 a 3 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie.

Z administratívneho spisu žalovaného mal aj odvolací súd preukázané, že žalobkyňa žiadosťou zo 16. januára 2013 požiadala (okrem iného) o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu, doručenu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda 21. januára 2013, požiadala o peňažný príspevok na úpravu garáže na automatický pohon. Predmetná žiadosť má formu formulára, ktorý vymenúval druhy peňažných príspevkov na kompenzáciu, o ktoré mohla žalobkyňa požiadať, o.i. tiež peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla, o ktorý však žalobkyňa nepožiadala. Svoju žiadosť odôvodnila zhoršením stavu a tým, že je pripútaná na invalidný vozík. Chôdzu zvláda len s pomocou druhej osoby a po schodoch nevláda. Zo záznamu zo získavania informácií k sociálnej anamnéze fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím dňa 13. februára 2013 vyplynulo, že žalobkyňa toho času skúša šoférovať, žiada odstrániť dvojkridlové dvere a dať automatické ovládanie a taktiež žiadala rozšíriť garážové dvere, nakoľko pri vjazde do garáže musia sklopiť spätné zrkadlá.

Podľa komplexného posudku z 24. apríla 2013 č. DS1/OPČ/SOC/2013/32296, sa žalobkyňa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, miera funkčnej poruchy je stanovená na 50%, ale priznanie peňažného príspevku na úpravu garáže nebolo navrhnuté. Na základe tohto posudku Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, odbor sociálnych vecí a rodiny rozhodnutím č. DS3/PPNK-ŤZP/SOC/2013/32233-003 z 02. mája 2013 žalobkyňu nepriznal peňažný príspevok na úpravu garáže na automatický pohon.

Proti tomuto rozhodnutiu sa žalobkyňa odvolala. Podľa lekárskeho posudku posudkového lekára Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny miera funkčnej poruchy žalobkyne je 60% podľa prílohy č. 3 časti V bodu 2.C, písm. a) k zákonu č. 447/2008 Z.z. Z lekárskeho posudku vyplýva, že žalobkyňa prekonala v roku 2009 suspektný zápal driekovo-krížového nervového pletenca s vývojom oslabenia dolných končatín na podklade chronického poškodenia niektorých periférnych nervov na dolných končatinách. Je tiež liečená pre artrotické zmeny na kolenných kĺboch a zdokumentované poškodenia medzistavcových platničiek v krčnej a driekovo-krížovej chrbtici. Počas pobytu v Národnom rehabilitačnom centre Kováčová jej bol predpísaný mechanický invalidný vozík na presuny na dlhšie trate. Podľa neurologického vyšetrenia z 21. mája 2012 pretrváva v nastavených polohách nestabilita predkolení, chôdza je zdokumentovaná za pomoci druhej osoby s oslabením dolných končatín. EMG vyšetrenie z 05. novembra 2012 poukazuje na chronické postihnutie ťažšieho stupňa v oblasti priameho stehnového svalu viac vľavo a menší stupeň postihnutia v oblasti predného predkolenného svalu viac vľavo. Z lekárskej správy z Národného rehabilitačného centra Kováčová, kde žalobkyňa absolvovala liečebný rehabilitačný pobyt od 08. augusta 2013 do 05. septembra 2013, vyplýva, že chodí so štvorkolesovým chodítkom na vzdialenosť 56 metrov s dvomi oddychovými pauzami, inak je mobilná na mechanickom invalidnom vozíku, ktorý ovláda pomocou horných končatín. Na základe týchto skutočností je žalobkyňa podľa lekárskeho posudku odkázaná na individuálnu prepravu, avšak nie je odkázaná na úpravu garáže, pretože jej vyjadrenie, že skúša šoférovať a prejde do vedľajšej dediny je v diskrepancii s udávanými ťažkosťami žalobkyne. Nie je lekársky zdokumentované, že vzhľadom na aktuálny zdravotný a funkčný stav je schopná šoférovať. Uvedené závery sú obsiahnuté v komplexnom posudku č. UPS/US1/SSVODPC/BEZ/2013/9634 zo 06. novembra 2013, na základe ktorého žalovaný rozhodnutím z 26. novembra 2013 odvolanie žalobkyne zamietol a rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda z 02. mája 2013 potvrdil.

Ak zákon umožňuje priznať príspevok na úpravu garáže s cieľom zvýšiť schopnosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím premiestňovať sa a žalobkyňa o takýto príspevok požiadala, bolo povinnosťou správneho orgánu zistiť skutočný stav a vykonať na ten účel potrebné dokazovanie. Okrem posúdenia, či žalobkyňa je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, bolo povinnosťou správneho orgánu tiež zistiť, či poskytnutím príspevku a následnou úpravou garáže možno dosiahnuť bezbariérovosť a zvýšiť schopnosť žalobkyne premiestňovať sa, orientovať sa, dorozumieť sa alebo zabezpečiť si sebaobsľuhu a či je na takýto príspevok odkázaná. Úprava garáže môže mať vplyv na schopnosť žalobkyne samostatne sa premiestňovať a zabezpečiť si sebaobsľuhu len vtedy, ak jej zdravotný stav umožňuje riadiť osobné motorové vozidlo. Absencia potvrdenia o schopnosti riadiť osobné motorové vozidlo však bola nesprávne vyhodnotená v neprospech žalobkyne. Z lekárskejších správ predložených správneho orgánu síce vyplýva ochorenie dolných končatín, ktoré žalobkyňu sťažuje, resp. nad istú vzdialenosť úplne znemožňuje chôdzu, ale z uvedených lekárskejších nálezov nie je zrejme úplná nemožnosť riadiť osobné motorové vozidlo.

Súčasťou povinnosti zistiť skutočný stav je povinnosť zaobstaráť si na rozhodnutie dostatočné podklady. Nie je možné, aby správny orgán nevyhovел žiadosti o kompenzáciu z dôvodu, že určitá skutková situácia nie je lekársky zdokumentovaná.

Ako už tunajší súd uviedol v rozsudku sp. zn. 1Sžso/6/2015 z 28. júna 2016, hoci sa v konaní vo veciach kompenzácie pripúšťa, resp. v niektorých prípadoch vyslovene vyžaduje vykonanie lekárskej posudkovej činnosti, nevyklučuje to možnosť použiť ako podklad rozhodnutia aj iné dôkazy, či už v podobe lekárskejších správ a nálezov alebo znaleckého posudku, aby rozhodnutie vyhovovalo kritériu spoľahlivo zisteného stavu veci v zmysle zásady súčinnosťného hľadania materiálnej pravdy v správnom konaní (§ 3 ods. 2 a 4 Správneho poriadku). Treba zdôrazniť, že žalovaný má povinnosť rozhodovať na základe skutočného stavu veci. Za tejto situácie musí z úradnej povinnosti vykonať všetky dôkazy smerujúce k riadnemu zisteniu skutkového stavu, a to najmä všetkých lekárskejších správ týkajúcich sa zdravotného stavu žalobkyne. Dôkazy, ktoré sú podkladom jej rozhodnutia musia byť vykonané v takom rozsahu, aby nebolo možné pochybovať o objektívnom posúdení skutkového stavu veci.

Pokiaľ mal teda žalovaný na podklade lekárskejších nálezov predložených do konania pochybnosti o

schopnosti žalobkyne riadiť osobné motorové vozidlo, bolo jeho povinnosťou zistiť skutočný stav vecí a aplikujúc zásadu súčinnosti vyzvať žalobkyňu na predloženie odborného vyjadrenia ošetrojúceho lekára, z ktorého by vyplývala existencia či neexistencia tejto schopnosti u žalobkyne. V tejto súvislosti odvolací súd zároveň poukazuje na ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., ktoré stanovuje posudkovému lekárovi povinnosť pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracovať s lekárom so špecializáciou v odbore všeobecné lekárstvo. V rámci tejto spolupráce potom mohol posudkový lekár správneho orgánu sám vyžiadať od ošetrojúceho lekára vyjadrenie k schopnosti žalobkyne riadiť osobné motorové vozidlo.

Vzhľadom na uvedené argumenty odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/16/2014-82 z 20. novembra 2014 potvrdil (§ 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 a § 219 O.s.p.).

V ďalšom konaní žalovaný bude postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránil vyššie uvedené pochybenia, pričom je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Správny orgán vyzve žalobkyňu na predloženie lekárskeho nálezu o schopnosti riadiť osobné motorové vozidlo a na základe aktuálneho zdravotného stavu žalobkyne o žiadosti o peňažný príspevok rozhodne znovu, pričom svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1, § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že žalobkyňi právo na náhradu trov konania nepriznal, keďže si nárok na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.